

Ulrik Bremholm Hansen
Sønderskovvej 2
5953 Tranekær

Tlf: 6556 1869
Fax: 6556 1505
E-mail: fyns-amt@fyns-amt.dk

Journal nr. (Bedes anført ved alle henvendelser)
8-50-12-487-24-2002
KLLK

Deres Ref.

Dato
26. juni 2006

VVM-screening af udvidelse af husdyrproduktion på Korsvej 3 i Tranekær Kommune.

Baggrund

De har den 14. november 2002 meddelt Fyns Amt, at De ønsker at udvide husdyrproduktionen på Deres ejendom Korsvej 3 i Tranekær Kommune. Produktionen ønskes øget fra 480 årssøer, 11.300 smågrise 7,2-30 kg og 2.700 slagtesvin 30-100 kg (251 dyreenheder) til 1.500 årssøer og 11.300 smågrise 7,2-30 kg (413 dyreenheder).

Projektet er omfattet af planlovens regler om VVM, jf. bekendtgørelse nr. 428 af 2. juni 1999 (samlebekendtgørelsen) med senere ændringer, og Fyns Amt skal afgøre, om der skal udarbejdes regionplanretningslinier med tilhørende VVM-redegørelse for projektet.

Afgørelse

Fyns Amt meddeler hermed, at der *ikke* skal udarbejdes regionplanretningslinier med tilhørende VVM-redegørelse for det konkret beskrevne projekt.

Efter en samlet vurdering af sagen i forhold til de rammer, der er fastlagt i lovgivningen, og kendskabet til Naturklagenævnets afgørelser, finder Fyns Amt ikke, at der kan kræves en VVM-redegørelse for det konkret beskrevne projekt.

Bemærk at afgørelsen angår det konkret beskrevne projekt. Såfremt der sker ændringer i de forhold, som har været grundlag for den aktuelle VVM-screening, skal sagen sendes til fornyet sagsbehandling hos Fyns Amt. Det gælder såvel ændringer i forhold til det ansøgte husdyrhold og staldsystem som ændringer i de angivne udbringningsarealer. Afgørelsen er ikke afhængig af ejendommens ejerforhold, og en eventuel anden ejer er forpligtet af afgørelsen.

Sagsforløb

De ønskede oprindeligt at udvide husdyrproduktionen til 950 årssøer og 23.750 smågrise 7,2-30 kg (357 dyreenheder). I forbindelse med tilpasning af projektet ønskede De at foretage en yderligere udvidelse til 1.500 årssøer og 11.300 smågrise 7,2-30 kg (413 dyreenheder).

Formanden for Trafik- og Miljøudvalget afgjorde den 17. juni 2003 på vegne af Trafik- og Miljøudvalget, at det oprindeligt ansøgte projekt var VVM-pligtigt.

De indsendte efterfølgende supplerende oplysninger samt oplysninger om konkrete og væsentlige ændringer af projektet. Fyns Amt afgjorde den 9. februar 2004 på baggrund af ansøgningen og de supplerende oplysninger, at det ansøgte projekt ikke var VVM-pligtigt.

Fyns Amts afgørelse blev siden påklaget til Naturklagenævnet, der den 20. januar 2005 ændrede amtets afgørelse til, at det ansøgte projekt var VVM-pligtigt.

Deres konsulent har siden indsendt supplerende oplysninger vedrørende projektet. Sagen afgøres på baggrund af ansøgningen og de supplerende oplysninger.

Afgørelsen er baseret på følgende

Samlebekendtgørelsen

Af bekendtgørelsens bilag 2, punkt 1e fremgår, at anlæg til intensiv husdyravl er omfattet af samlebekendtgørelsens § 3, stk. 2. Ændringer eller udvidelser af anlæg opført på bilag 1 og 2, som allerede er godkendte, er udført eller er ved at blive udført, er, ifølge bilag 2, nr. 13, også omfattet, når de må antages at kunne være til skade for miljøet.

Fyns Amt skal afgøre, om anlægget på grund af dets art, dimensioner eller placering må antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet. Hvis dette er tilfældet, skal der, jf. samlebekendtgørelsens § 3, udarbejdes forslag til regionplanretningslinier med tilhørende VVM-redegørelse.

Projektbeskrivelse

De ønsker at udvide husdyrproduktionen på Deres ejendom Korsvej 3 i Tranekær Kommune. Produktionen ønskes øget fra 480 årssøer, 11.300 smågrise 7,2-30 kg og 2.700 slagtesvin 30-100 kg (251 dyreenheder) til 1.500 årssøer og 11.300 smågrise 7,2-30 kg (413 dyreenheder). Nuværende slagtesvinestald ændres til farestalde. Eksisterende farestalde udvides med ca. 800 m² og løbe-/drægtighedsstalden udvides med ca. 2.100 m².

Ejendommen ligger i landzone i Helletofte. Afstand fra stalden til nærmeste bolig (Korsvej 10) er ca. 40 meter.

Ifølge husdyrgødningsbekendtgørelsen (BEK nr. 604 af 15. juli 2002) skal det ansøgte husdyrhold på 413 dyreenheder svin have mindst 295,3 ha til udbringning af husdyrgødning. De har redegjort for et samlet udbringningsareal på 526 ha fordelt på 310 ha ejede og 216 ha forpagtede arealer. Udbringningsarealet deles med husdyrproduktion på Sønderskovvej 2, Tranekær Kommune, hvor der er en produktion på 249 dyreenheder slagtesvin, der skal have 177,9 ha til udbringning af husdyrgødning. Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav om udbringningsarealer er således opfyldt.

Udbringningsarealerne ligger fordelt omkring ejendommen, øst for Tressebølle, øst for Bøstrup og Lejbølle samt sydøst for Botofte. Ca. 50 ha omkring Bregnegård (vest for Helletofte) og ca. 11 ha forpagtet areal ved Sønderkov Huse er nye udbringningsarealer. Husdyrgødning fra den nuværende produktion bliver jævnt fordelt på de nuværende udbringningsarealer.

For at begrænse fosformængden i husdyrgødningen og overskudstilførslen af fosfor til udbringningsarealet vil der blive anvendt foder med højt fordøjelige fosforkilder og fytase. Herved vil indholdet af fosfor i husdyrgødningen fra den ansøgte husdyrproduktion blive reduceret til ca. 10.000 kg fosfor/år ab lager (24,3 kg fosfor/dyreenhed).

For at begrænse tilførslen af fosfor til udbringningsarealer i oplandet til Langelandsundet vil der blive anvendt lavteknologisk gylleseparering på ca. 55 % af den producerede gyllemængde (ca. 4.000 ton). Herved frasepareres ca. 2.900 kg fosfor/år og ca. 6.100 kg kvælstof/år i fiberfraktion. Den tynde fraktion fra separeringsanlægget og den resterende mængde ubehandlet gylle blandes og udbringes jævnt på hele udbringningsarealet. Fiberfraktionen fra separeringsanlægget udbringes på arealer i oplandet til Langelandsbæltet.

For at begrænse ammoniakfordampningen fra stald, lager og udbringning vil der blive etableret gylleforsuringsanlæg. Gylle fra alle stalde med gyllesystem vil blive behandlet i anlægget.

Der vil ikke blive udbragt husdyrgødning i et 15 meter bredt bælte op til Helletofte Mose (naturområde 1). På udbringningsarealer, der grænser op til moseområde vest for Sønderkov Huse (naturområde 2), er minimum 15 meter nærmest naturområdet udlagt som brak på nær to steder, hvor der samlet er under 100 løbende meter, hvor der er mindre end 15 meter mellem udbringningsarealet og naturområdet.

For at begrænse den merudvaskning af kvælstof, der vil ske som følge af den ansøgte udvidelse af husdyrproduktionen, vil sædskiftet på udbringningsarealer (forpagtede og aftalearealer) i oplandet til Langelandsundet blive ændret, således at der fremover som gennemsnit årligt indgår 26,8 ha med efterafgrøde eller 19,1 ha frøgræs fordelt på frøgræsudlæg, 1. års frøgræs og 2. års frøgræs, eller en kombination heraf.

Areal med efterafgrøde er udover den lovpligtige del (aktuelt 6 % for ejendomme med < 0,8 dyreenhed/ha og 10 % for ejendomme > 0,8 dyreenheder/ha) af arealet. På arealer med efterafgrøder ud over den lovpligtige del gælder samme regler for artsvalg, etableringstidspunkt, nedmuldningstidspunkt m.m. som for den lovpligtige del. På arealer med efterafgrøde vil gødningstilførslen efterfølgende år følge de gældende regler for arealer med lovpligtig efterafgrøde (jf. Vejledning og Skemaer, Plantedirektoratet). Den tilladte gødningstilførsel på disse arealer er for ejendomme med mindre end 0,8 dyreenheder/ha aktuelt 17 kg kvælstof/ha lavere end normtilførslen for samme afgrøde uden forudgående efterafgrøde. For ejendomme med mere end 0,8 dyreenheder/ha er den tilladte gødningstilførsel 25 kg kvælstof/ha lavere end normtilførslen for samme afgrøde uden forudgående efterafgrøde.

For at begrænse lugtgenerne fra den ansøgte produktion vil der blive etableret biologisk luftrensningssystem på en del af staldene. Det er oplyst, at der vil blive etableret luftrensningssystem på så mange af staldene, at lugtgenerne ikke øges i forhold til den nuværende produktion på ejendommen. Fyns Amt tillægger ikke etablering af biologisk luftrensningssystem betydning for afgørelse af sagen, da amtet vurderer, at der ikke er tilstrækkelig dokumentation for effekten.

Partshøring

Der er foretaget partshøring af 10 naboer samt af Rudkøbing Vandforsyning, Gundersgårdens vandværk og Snøde-Stoense vandværk.

Der er indkommet kommentarer fra 4 naboer. Kommentarerne handler om øgede lugt- og støjgener, gener fra tung trafik og frygt for påvirkning af grundvandet.

Fyns Amts vurdering af miljøpåvirkningen

Det vurderes, at projektet har følgende konsekvenser af betydning for miljøet.

Påvirkning af overfladevand

Ca. 60 % af ejendommens udbringningsarealer ligger i oplandet til Langelandsbæltet. Den resterende del af udbringningsarealerne ligger i oplandet til Langelandssundet.

Langelandsbæltet

Der vil ske en merudvaskning af kvælstof på ca. 930 kg kvælstof/år til Langelandssundet som følge af den ansøgte udvidelse af husdyrproduktionen, hvoraf ca. 420 kg kvælstof/år vil blive udledt til vandområdet.

Udbringningsarealer i oplandet til Langelandsbæltet vil blive tilført ca. 32 kg fosfor/ha/år med husdyrgødningen. Under forudsætning af, at der fjernes ca. 20 kg fosfor/ha/år med afgrøderne, vil der således blive tilført ca. 12 kg fosfor/ha/år i alt ca. 3.600 kg fosfor/år udover, hvad der fjernes med afgrøderne som gennemsnit over et sædskifte. Med husdyrgødning fra den nuværende produktion er de pågældende udbringningsarealer blevet tilført ca. 600 kg fosfor/år udover, hvad der fjernes med afgrøderne som gennemsnit over et sædskifte. Der sker således en forøget overskudstilførsel af fosfor til udbringningsarealerne på ca. 3.000 kg fosfor/år. Jorden tilføres årligt et fosforoverskud, som ophobes i jorden, og som med tiden vil øge udvaskningen af fosfor fra udbringningsarealerne til vandmiljøet, hvis overskudstilførslen fortsætter.

Langelandsbæltet er i Fyns Amts recipientkvalitetsplan (Regionplan 2005-) målsat som fiskevand til lyst- og/eller erhvervsfiskeri, samt hvor de naturlige betingelser er til stede, gyde- og/eller opvækstområde for fisk.

Målsætningen for vandområdet er i dag ikke opfyldt på grund af for store næringsstoffølger fra oplandet og fra luften. Langelandsbæltet er mindre sårbart overfor tilførsel af næringsstoffer. Det vurderes, at ansøgte i sig selv vil have mindre betydning for målsætningsopfyldelsen for vandområdet.

Langelandssundet

Med de anførte tiltag til begrænsning af kvælstofudvaskningen fra udbringningsarealer i oplandet til Langelandssundet vil der ikke ske nogen merudvaskning af kvælstof til vandområdet som følge af den ansøgte udvidelse af husdyrproduktionen. Uden de pågældende miljøtiltag ville der ske en merudvaskning på ca. 840 kg kvælstof/år, hvoraf ca. 380 kg kvælstof/år ville være blevet udledt til vandområdet.

Udbringningsarealer i oplandet til Langelandssundet vil blive tilført ca. 22 kg fosfor/ha/år med husdyrgødningen. Under forudsætning af, at der fjernes ca. 20 kg fosfor/ha/år med afgrøderne, vil der således blive tilført ca. 2 kg fosfor/ha/år i alt ca. 450 kg fosfor/år udover, hvad der fjer-

nes med afgrøderne som gennemsnit over et sædskifte. Med husdyrgødning fra den nuværende produktion er de pågældende udbringningsarealer ligeledes blevet tilført ca. 450 kg fosfor/år udover, hvad der fjernes med afgrøderne som gennemsnit over et sædskifte. Der sker således ingen forøget overskudstilførsel af fosfor til udbringningsarealerne. Jorden tilføres årligt et fosforoverskud, som ophobes i jorden, og som med tiden vil øge udvaskningen af fosfor fra udbringningsarealerne til vandmiljøet, hvis overskudstilførslen fortsætter.

Oplandet til Langelandssundet er en del af oplandet til Det sydfynske Øhav. Den centrale del af Det sydfynske Øhav er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde (Ramsarområde, EF-habitatområde og EF-fuglebeskyttelsesområde). Udpegningen betyder, at Danmark er forpligtet til at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for. For Ramsarområdet er målsætningen endvidere, at beskyttelsen skal fremmes.

Udpegningsgrundlaget for EF-habitatområdet er ”stor vandsalamander”, ”klokkefrø”, ”sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand” og ”mudder- og sandflader blottet ved ebbe”, ”kystlaguner og strandsøer”, ”større lavvandede bugter og vige”, ”rev”, ”enårig vegetation på stenede strandvolde”, ”flerårig vegetation på stenede strande”, ”klinter eller klipper ved kysten”, ”vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand”, ”strandenge”, ”forstrand og begyndende klitdannelser”, ”hvide klitter og vandremiler”, ”stabile kystklitter med urteagtig vegetation”, ”kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger”, ”næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks”, ”vandløb med vandplanter”, ”meget tør overdrevs- eller skræntvegetation på kalkholdigt sand”, ”overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund”, ”bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn”, ”kalkrige moser og sumpe med hvas avneknippe”, ”kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand”, ”rigkær”, ”bøgeskove på muldbund”, ”egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund” og ”elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld”.

Udpegningsgrundlaget for EF-fuglebeskyttelsesområdet og Ramsarområdet er ynglende liste I-arter (rørdrum, rørhøg, havterne, splitterne, dværgterne og klyde) samt store forekomster af trækfuglene knopsvane, sangsvane, knortegås, troldand, bjergand, edderfugl, havlit, fløjlsand, hvinand, toppet skallesluger og blichøne.

Den centrale del af Det sydfynske Øhav er i Fyns Amts recipientkvalitetsplan (Regionplan 2005-) målsat som referenceområde for naturvidenskabelige studier. Langelandssundet er målsat som fiskevand til lyst- og/eller erhvervsfiskeri, samt hvor de naturlige betingelser er til stede, gyde- og/eller opvækstområde for fisk.

Det sydfynske Øhav er sårbart overfor tilførsel af næringsstoffer. Målsætningen for vandområdet er i dag ikke opfyldt på grund af for store næringsstofftilførsler fra oplandet og fra luften herunder tilførslen fra eksisterende landbrugsbedrifter i oplandet/lokalområdet.

Samlet vurdering i forhold til overfladevand

Det ansøgte er i strid med målsætningen for et af de berørte vandområder og vil mindske effekten af den gennemførte kvælstof- og fosforrensning på kommunale renselanlæg i området samt effekten af den forbedrede spildevandsrensning i det åbne land. Dertil kommer, at ansøgte også vil mindske effekten af miljøtiltag på bestående landbrugsbedrifter i området, herunder effekten af realiserede og planlagte investeringer i vådområder og aftaler om miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger. Miljøbelastningen fra den eksisterende produktion på ejendommen er i strid med målsætningerne for et eller flere af de berørte vandområder.

I forhold til de rammer, der er fastlagt i lovgivningen og kendskabet til Naturklagenævnets afgørelser, finder Fyns Amt ikke, at der kan kræves en VVM-redegørelse for det konkrete projekt i forhold til overfladevand.

Påvirkning af natur

Med etablering af gylleforsuringsanlæg bliver ammoniakfordampningen fra stald og lager reduceret som følge af den ansøgte udvidelse af husdyrproduktionen. Ammoniakfordampningen i forbindelse med udbringning af husdyrgødning forøges med ca. 240 kg kvælstof/år.

Når der som oplyst ikke udbringes husdyrgødning i et bælte på 15 meter op til en række naturområder vil ingen målsatte naturområder (A, B, C eller D målsatte i Fyns Amts naturkvalitetsplan, Regionplan 2005-) få en væsentlig mertilførsel af luftbåret ammoniakkvælstof som følge af den ansøgte udvidelse af husdyrproduktionen.

Samlet vurdering i forhold til natur

I forhold til de rammer, der er fastlagt i lovgivningen og kendskabet til Naturklagenævnets afgørelser, finder Fyns Amt ikke, at der kan kræves en VVM-redegørelse for det konkrete projekt i forhold til natur.

Påvirkning af grundvand

Vurderingen gælder grundvand, der skal kunne anvendes til drikkevand i den almene vandforsyning.

Ca. 64 ha af udbringningsarealerne ligger inden for nitratfølsomt indvindingsområde og inden for indvindingsoplandet til Lejbølleværket. Heraf ligger ca. 19 ha desuden inden for indvindingsoplandet til Snøde-Stoense vandværk og ca. 6 ha inden for indvindingsoplandet til Gundersgårdens vandværk.

Den ansøgte udvidelse af husdyrproduktionen vil medføre en merbelastning af nitratfølsomt indvindingsområde på ca. 17 dyreenheder.

I forhold til de rammer, der er fastlagt i lovgivningen og kendskabet til Naturklagenævnets afgørelser, finder Fyns Amt ikke, at der kan kræves en VVM-redegørelse for det konkrete projekt i forhold til grundvand.

Påvirkning af naboer - lugtgener

Afstandskravene i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 4, stk. 3 overskrides for ca. 11 boliger, der ligger i en samlet bebyggelse.

Ved udvidelsen øges den beregnede geneafstand, og antallet af boliger, der sandsynligvis vil blive belastet med væsentlige lugtgener, stiger fra ca. 11 til ca. 12 boliger; én bolig uden for samlet bebyggelse og 11 boliger i en samlet bebyggelse i landzonen. De 11 boliger, der allerede ved nudrift er belastet med lugtgener, vil sandsynligvis opleve at lugtgenerne øges ved udvidelsen.

6 boliger ud af de 11 boliger, der ligger i en samlet bebyggelse, og som allerede før udvidelsen lå inden for den beregnede geneafstand ligger desuden også indenfor den beregnede geneafstand fra en ansøgt svineproduktion på Helletoftevej 4. Fyns Amt har afgjort, at den dér an-

søgte svineproduktion på 6.000 slagtesvin 30-98 kg (167 dyreenheder) ikke er VVM-pligtig. Produktionen er endnu ikke etableret.

I forhold til de rammer, der er fastlagt i lovgivningen og kendskabet til Naturklagenævnets afgørelser, finder Fyns Amt ikke, at der kan kræves en VVM-redegørelse for det konkrete projekt i forhold til lugt.

Andre forhold

Det vurderes, at der i forhold til samlebekendtgørelsen bilag 3 i øvrigt ikke er andre forhold i denne konkrete sag, som vil få væsentlig indflydelse på miljøet.

Klagevejledning

Afgørelsen kan for så vidt angår retlige spørgsmål påklages til Naturklagenævnet af enhver med retlig interesse i sagens udfald, jf. retningslinierne i planlovens kapitel 14, vedlagt.

Klagefristen er 4 uger, regnet fra nedennævnte annonceringsdato. Klagefristen forlænges dog til den følgende hverdag, hvis 4-ugersfristen udløber en lørdag eller en helligdag.

Klager skal indgives skriftligt til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K.

Hvis der er indgivet rettidige klager **kan** Naturklagenævnet bestemme, at en tilladelse ikke må udnyttes, eller at et påbegyndt byggeri skal stoppes, jf. Planlovens § 60, stk. 3.

Afgørelsen kan indbringes for domstolene inden 6 måneder fra annonceringsdatoen. Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af en klage, at klageren indbetaler et gebyr på 500 kr. Nævnet vil efter modtagelsen af klagen sende klageren en opkrævning på gebyret. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk .

Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvis medhold i sin klage.

Yderligere forhold

Det bemærkes, at der kan kræves tilladelse fra andre myndigheder.

Bemærk at afgørelsen angår det konkret beskrevne projekt. Såfremt der sker ændringer i de forhold, som har været grundlag for den aktuelle VVM-screening, skal sagen sendes til fornyet sagsbehandling hos Fyns Amt. Det gælder såvel ændringer i forhold til det ansøgte husdyrhold og staldsystem som ændringer i de angivne udbringningsarealer. Afgørelsen er ikke afhængig af ejendommens ejerforhold, og en eventuel anden ejer er forpligtet af afgørelsen.

Afgørelsen om, at der ikke skal udarbejdes VVM-redegørelse for det ansøgte konkrete projekt, annonceres den 29. juni 2006.

Venlig hilsen

Olav Bojesen
Projektleder

Klaus Kristensen
Agronom

Kopi til

Tranekær Kommune
Miljøcenter Fyn/Trekantsområdet I/S
Plantedirektoratet
Patriotisk Selskab
Naturklagenævnet
Parter, jævnfør vedlagte liste

Lov om planlægning

Kapitel 14

Klage og søgsmål

§ 58. Til Naturklagenævnet, som er nedsat i medfør af § 79 i lov nr. 9 af 3. januar 1992 om naturbeskyttelse, kan påklages:

- 1) Kommunalbestyrelses afgørelser efter § 35, stk. 1.
- 2) Kommunalbestyrelses afgørelser efter § 47, stk. 1.
- 3) Amtsråds, i hovedstadsområdet Hovedstadens Udviklingsråds og på Bornholm kommunalbestyrelses, afgørelser om tilladelser efter regler fastsat af miljøministeren i henhold til § 6 c, stk. 3.
- 4) Amtsråds, Hovedstadens Udviklingsråds og kommunalbestyrelses afgørelser om andre forhold, der er omfattet af denne lov, for så vidt angår retlige spørgsmål.

Stk. 2. Naturklagenævnets formand kan på nævnets vegne træffe afgørelse i sager, der ikke skønnes at have meget væsentlig interesse i forhold til lovens formål.

Stk. 3. Naturklagenævnets afgørelser kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

§ 58 a. Foreningers afgørelser efter § 21, stk. 1, kan påklages til kommunalbestyrelsen.

§ 59. Klageberettiget efter § 58 er miljøministeren og i øvrigt enhver med retlig interesse i sagens udfald.

Stk. 2. Klageberettiget efter § 58, stk. 1, nr. 1, 3 og 4, er endvidere landsdækkende foreninger og organisationer, der som hovedformål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen, på betingelse af,

- 1) at foreningen eller organisationen har vedtægter eller love, som dokumenterer dens formål, og
- 2) at foreningen eller organisationen repræsenterer mindst 100 medlemmer.

§ 60. Klage skal være indgivet skriftligt inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. I tilfælde, hvor en afgørelse træffes indirekte og således ikke meddeles eller offentliggøres, regnes fristen fra det tidspunkt, hvor klageren har fået kendskab til afgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Stk. 2. Klage efter § 58, stk. 1, nr. 1, indgives til kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen videresender klagen til Naturklagenævnet ledsaget af den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse. Andre klager indgives til Naturklagenævnet.

Stk. 3. Ved rettidig klage efter § 58, stk. 1, nr. 3 og 4, kan Naturklagenævnet bestemme, at en af kommunalbestyrelsen eller amtsrådet, i hovedstadsområdet Hovedstadens Udviklingsråd, meddelt tilladelse eller godkendelse ikke må udnyttes, og at et påbud ikke skal efterkommes. Er et bygge- eller anlægsarbejde iværksat, kan nævnet påbyde dette standset.

Stk. 4. En tilladelse efter § 35, stk. 1, må ikke udnyttes før klagefristens udløb. Rettidig klage efter § 58, stk. 1, nr. 1 og 2, har opsættende virkning, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.

Stk. 5. Naturklagenævnet påser, at den, som har modtaget en tilladelse, underrettes om klagen. Når klage indgives til kommunalbestyrelsen, underretter kommunalbestyrelsen straks den, der har modtaget en tilladelse, om klagen.

§ 61. Når det er foreneligt med planlægningsmæssige hensyn og med hensynet til offentlighedens medvirken i planlægningen, kan Naturklagenævnet i forbindelse med afgørelse af en klagesag efter § 58, stk. 1, se bort fra reglerne om tilladelse efter § 35, stk. 1, lokalplaner og dispensationer, når klagen vedrører en foranstaltning, der er udført.

§ 62. Søgsmål til prøvelse af afgørelser om forhold, der er omfattet af denne lov, skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt. For afgørelser, hvorom der er udfærdiget offentlig bekendtgørelse, regnes søgsmålsfristen fra bekendtgørelsen.

Stk. 2. Søgsmål til prøvelse af afgørelser, der er truffet af en forening efter bemyndigelse fra kommunalbestyrelsen, jf. § 21, stk. 1, kan ikke anlægges, før klageadgangen til kommunalbestyrelsen, jf. § 58 a er udnyttet.

Stk. 3. Overtrædelse af bestemmelser i en lokalplan eller en af de efter § 68, stk. 2, oprettede vedtægter og planer m.v. kan gøres gældende under et civilt søgsmål mod den, der har begået overtrædelsen eller har ansvaret for den ulovlige tilstands opretholdelse. Dette gælder dog ikke søgsmål om lovliggørelse, når dispensation er meddelt efter reglerne i §§ 19 eller 40.

Stk. 4. Spørgsmål, der kan prøves af taksationsmyndighederne, jf. § 50, kan ikke indbringes for domstolene, før overtaksationskommissionens afgørelse foreligger.

Stk. 5. Søgsmål om ekspropriation efter denne lov anlægges ved den landsret, under hvilken ejendommen er beliggende.

Partsliste, udvidelse af husdyrproduktionen på Korsvej 3 i Tranekær Kommune:

Poul Erik Pedersen
Korsvej 1
5953 Tranekær

Kirsten Flak
Korsvej 4
5953 Tranekær

Ditte Nørgaard
Nylandsvej 19, 1.tv. (Korsvej 6)
2000 Frederiksberg

Marianne og Henning Porsby
Skovsbovænget 32, 1.th. (Korsvej 8)
5230 Odense M

Rita Drews
Korsvej 10
5953 Tranekær

Lilly Marie Jakobsen
Rugårdsvej 439 (Helletoftevej 6)
5210 Odense NV

Arne Leo Brædder
Bjerrebyvej 83 A (Helletoftevej 9)
Tåsinge
5700 Svendborg

Edith Dirksen
Helletoftevej 11
5953 Tranekær

Niels Bak-Pedersen
Egebjergvej 174 (Helletoftevej 13)
4500 Nykøbing Sjælland

Dorte Meyer og Gregory Harrison
Helletoftevej 15
5953 Tranekær

Rudkøbing Vandforsyning
Lejbølleværket
Teknisk Forvaltning
Nørregade 22
5900 Rudkøbing

Gundersgårdens vandværk
v/Hans Christensen
Emmerbøllevej 6
5953 Tranekær

Snøde-Stoense vandværk
v/Palle Hansen
Snøde Bygade 30
5953 Tranekær